

Het archief, of hoe het in de papieren liep!

In het archief (no. 178) van de evacuatie van de dorpen Westbroek en Achttienhoven, dat zich te Maartensdijk bevindt, is redelijk wat materiaal bewaard gebleven aangaande de plannen voor de afvoer van de bevolking. Het eerste stuk dateert van 06-10-1939. De plannen zijn uitgebreid behandeld in de artikelen over de mensen en het vee in dit nummer.

Over de periode 10-05-1940 tot 28-05-1940 is in het archief niets te vinden. Dat ongeveer is de tijd dat de hele gemeente elders verbleef. Dit hiaat in de correspondentie wordt echter door de interviews in dit blad aardig opgevuld.

De stukken van na 28-05-1940 tot het laatst gedateerde stuk (07-05-1941) gaan bijna allemaal over geld. Vooral de schade aan het land van de heer A. v. Esveld was een probleem. Op zijn land waren namelijk de paarden van de Westbroekse en Achttienhovense boeren gejaagd, toen iedereen was vertrokken uit Maartensdijk. Dat had natuurlijk schade veroorzaakt. Ook werd er per brief hevig geredetwist met het ministerie van Defensie over kwitanties. Het lijkt of de burgemeester in veel gevallen zelf aan mensen geld heeft voorgeschoten. In die verwarde tijd zal er vast niet van alle betalingen een kwitantie zijn geweest. Ook is er een betaling aan een busonderneming. Op 7 mei 1941 lijkt de zaak afgehandeld te zijn. Er ligt dan een soort eindafrekening van Westbroek (of Achttienhoven daarbij inbegrepen is, is me niet bekend): *"De burgemeester van Westbroek verklaart deze declaratie deugdelijk en onvergolden tot een totaal bedrag van: ACHT HONDERD, EN ACHT GULDEN EN VYF EN DERTIG CENTS, zegge: (f808,35)"*.

De lijst van declaranten staat achterop. En het is aardig om die tot slot hier over te nemen.

Bewijs- stuk	Belanghebbende	Bedrag
I	de burgemeester	f 90, -
II	P. Buis	f 35, -
III	idem	f 35, -
IV	idem	f 35, -
V	idem	f 35, -
VI	de burgemeester	f169,50
VII	C. Langenberg	f 40, -
VIII	E. v. Eijk Tzn	f 24,75
IX	W. Wester	f 25, -
X	W. de Graaf	f 10, -
XI	Oskamps Reisbureau	f271,35
XII	N. V. Gruno	f 37,75
TOTAAL		f808,35

Verder zijn er nog stukken waaruit blijkt, dat ook M. de Leeuw (f10, -), W.H.G. Ammerlaan (f169,50) en A. v. Esveld (f60, - voor zijn land) geld tegoed hadden. Het bedrag van f169,50 (Ammerlaan) blijkt door de burgemeester persoonlijk te zijn voorgeschoten.

Waar al die bedragen voor waren, is niet meer na te gaan, maar misschien, dat er nog mensen zijn die daarover inlichtingen kunnen verschaffen.

Per saldo lijkt Westbroek (inclusief Achttienhoven?) dus voor f878,35 uit en thuis te zijn geweest. Zie hier het wel wat prozaïsche en typisch Hollandse "slot" aan een zeer Nederlandse tragedie.